

HOÀN THIỆN QUY ĐỊNH VỀ TỘI HIẾP DÂM TRẺ EM TRONG BỘ LUẬT HÌNH SỰ VIỆT NAM

Đại tá, ThS. Nguyễn Văn Hùng *

Tóm tắt nội dung: *Tội hiếp dâm trẻ em được quy định tại Điều 112 trong Bộ luật Hình sự năm 1999 (sửa đổi bổ sung năm 2009). Trong thời gian qua, việc áp dụng quy định này đã góp phần đấu tranh có hiệu quả với tội phạm này. Tuy nhiên, do sự phát triển của điều kiện kinh tế xã hội, việc áp dụng quy định về tội hiếp dâm trẻ em hiện nay đã nảy sinh một số vướng mắc, bất cập. Bài viết phân tích những vướng mắc, bất cập của quy định về tội hiếp dâm trẻ em trong giai đoạn hiện nay và đưa ra những kiến nghị hoàn thiện quy định này trong thời gian tới.*

*****

Tội hiếp dâm trẻ em trong Bộ luật Hình sự (BLHS) năm 1999, sửa đổi bổ sung năm 2009 được quy định tại Điều 112, sau 15 năm áp dụng đã góp phần đấu tranh có hiệu quả tội phạm này. Tuy nhiên, thực tiễn áp dụng quy định về tội hiếp dâm trẻ em trong BLHS vẫn còn một số vướng mắc, bất cập như:

Một là, về tình tiết định tội (cấu thành cơ bản).

Tội hiếp dâm trẻ em hiện tại được quy định tại Khoản 1, Điều 112, BLHS: “*Người nào hiếp dâm trẻ em từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi,...*”. Tội hiếp dâm trẻ em tuy là một tội độc lập, được quy định tại một điều luật riêng, nhưng để hiểu được cấu thành cơ bản của tội danh này thì phải dẫn chiếu xem quy định về tội hiếp dâm tại Điều 111 BLHS, nên tính độc lập của nó chưa được rõ ràng.

Trên cơ sở quy định về tội hiếp dâm tại Điều 111 BLHS, cấu thành cơ bản của tội hiếp dâm trẻ em tại Điều 112 BLHS được hiểu là: “*Người nào dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được*

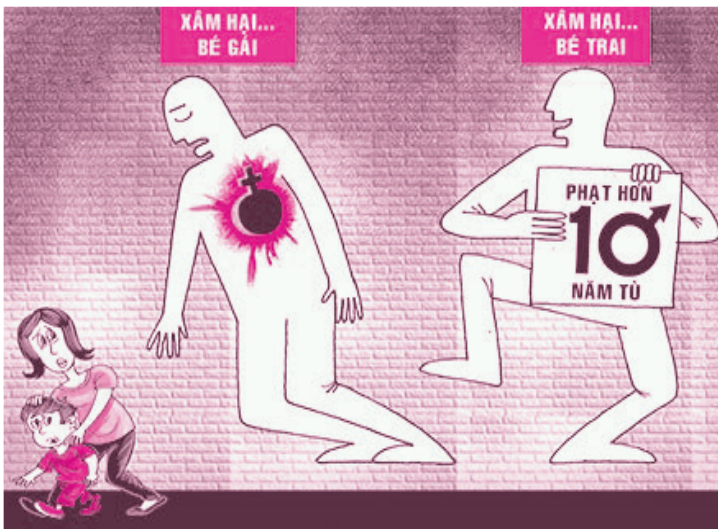
của người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi hoặc thủ đoạn khác giao cấu với người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi trái với ý muốn của họ, thì...”.

Về cụm từ “*Người nào*” được hiểu là cả nam giới và nữ giới, nhưng trong lý luận và thực tiễn áp dụng, các cơ quan tiến hành tố tụng đều cho là người nam giới. Tức là, chủ thể thực hành của tội hiếp dâm trẻ em chỉ là nam giới, nữ giới không thể là chủ thể của tội hiếp dâm trẻ em với vai trò là người thực hành. Vì vậy, trong thời gian qua có một số trường hợp đã bỏ sót, lọt tội phạm. Như vụ xảy ra tại quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh ngày 14/7/2011, Ngọc Tùng (Tùng là nữ giới đã chuyển đổi giới tính thành nam giới) 3 lần “*Sử dụng bộ súng ống*” giả của mình được làm bằng silicon để đưa vào âm đạo của cháu Tình (12 tuổi, 9 tháng). Trong vụ việc này, xét về nạn nhân cho thấy cháu Tình đã thực sự bị xâm hại quyền bất khả xâm phạm về danh dự, nhân phẩm, tự do tình dục và đủ các dấu hiệu

-----
* P. Hiệu trưởng,
Trường Cao đẳng Cảnh sát nhân dân II.

về mặt khách quan, chủ quan của tội hiếp dâm trẻ em, nhưng không thể kết tội Tùng về tội hiếp dâm trẻ em được, bởi lẽ Tùng không phải là nam giới (bộ phận sinh dục của Tùng là đồ giả). Hoặc trong tháng 10/2012, Thị Trường Hận (huyện Hóc Môn, thành phố Hồ Chí Minh) đã tổ chức cho các bé trai từ 8 đến 13 tuổi bán dâm, trong trường hợp này, Hận cùng với các đối tượng mua dâm trẻ em nam dưới 13 tuổi cũng không bị xử lý về hình sự, chỉ vì người có hành vi giao cấu với trẻ em trai dưới 13 tuổi là nữ giới. Do quan niệm chủ thể thực hành của tội hiếp dâm trẻ em phải là nam giới nên các vụ việc nêu trên trong thời gian qua không xử lý hình sự được.

Ảnh minh họa. Nguồn: <http://www.baomoi.com/Be-trai-bi-xam-hai-Ban-chat-la-hiep-dam-nhung-chi-xu-dam-o/104/13229651.epi>

Chúng tôi cho rằng, việc khẳng định chủ thể thực hành của tội hiếp dâm trẻ em chỉ có nam giới là chưa thỏa đáng. Bởi lẽ, thứ nhất, về lý luận, nữ giới cũng có thể phạm tội hiếp dâm trẻ em thông qua hành vi giao cấu trái ý muốn của nam giới bằng thủ đoạn tạo ra tình trạng không thể tự vệ được hoặc không thể biểu lộ được ý chí ở nạn nhân như cho nạn nhân uống thuốc mê, thuốc kích thích...; thứ hai, về thực tiễn, những năm gần đây ở nước ta đã xuất hiện tình trạng nữ giới dùng thủ đoạn tạo ra tình trạng không thể tự vệ được hoặc không thể biểu lộ

được ý chí của người nam giới để giao cấu trái ý muốn của họ nhưng không bị trừng trị về tội hiếp dâm, dẫn đến bỏ lọt tội phạm và gây bất bình trong nhân dân (vì theo quy định hiện hành thì chủ thể của tội phạm này chỉ là nam giới); thứ ba, về kinh nghiệm nước ngoài, qua nghiên cứu luật hình sự một số nước trên thế giới (như Trung Quốc, Pháp, Anh, Mỹ...), chúng tôi thấy hầu hết các nước đều quy định chủ thể của tội hiếp dâm trẻ em là chủ thể thường (nam hoặc nữ); thứ tư, về bản chất, tội hiếp dâm trẻ em là hành vi giao cấu trái ý muốn của nạn nhân, không phải là hành vi dùng vũ lực; đe dọa dùng vũ lực; lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân; lợi dụng tình trạng không thể biểu lộ được ý chí của nạn nhân; tạo ra tình trạng không thể tự vệ được hoặc không thể biểu lộ được ý chí ở nạn nhân (đây chỉ là những thủ đoạn để thực hiện hành vi giao cấu). Vì vậy, để thống nhất trong nhận thức và áp dụng luật hình sự, đề nghị cụm từ “Người nào” trong khoản 1 Điều 112 thay bằng cụm từ “Người nam giới hoặc nữ giới nào” để khẳng định rõ giới tính của chủ thể thực hành đối với tội hiếp dâm trẻ em. Quy định này cụ thể, rõ ràng dễ hiểu

và dễ thực hiện.

Về tình tiết định tội của tội hiếp dâm trẻ em còn được quy định tại Khoản 4, Điều 112, BLHS: “Mọi trường hợp giao cấu với trẻ em chưa đủ 13 tuổi là phạm tội hiếp dâm trẻ em...”. Xét về kỹ thuật lập pháp, việc quy định tình tiết định tội của tội hiếp dâm trẻ em vừa quy định tại khoản 1 vừa quy định tại khoản 4 là chưa ổn (Khoản 1 Điều 112 BLHS, quy định với trường hợp nạn nhân từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi và khoản 4 Điều 112 BLHS, quy định với trường hợp nạn nhân chưa đủ 13 tuổi). Bởi lẽ,

theo thông lệ pháp luật hình sự ở nước ta, khoản 1 quy định cấu thành cơ bản, các khoản tiếp theo quy định tình tiết định khung tăng nặng, như quy định Khoản 2, Khoản 3 Điều 112 BLHS, nhưng Khoản 4 Điều 112 vừa là tình tiết định tội, vừa là tình tiết định khung tăng nặng. Để phù hợp với thông lệ lập pháp của nước ta hiện nay, tình tiết định tội: *“Mọi trường hợp giao cấu với trẻ em chưa đủ 13 tuổi là phạm tội hiếp dâm trẻ em”* nên chuyển về Khoản 1 của Điều 112 BLHS.

Hai là, về hành vi khách quan của tội hiếp dâm trẻ em, trong trường hợp nạn nhân từ đủ 13 tuổi đến chưa đủ 16 tuổi.

Hành vi khách quan của tội hiếp dâm trẻ em hiện nay, có hai quan điểm khác nhau. Quan điểm thứ nhất cho rằng, hành vi khách quan của tội hiếp dâm trẻ em gồm hai hành vi riêng biệt: hành vi thứ nhất, là hành vi đơn dạng có thể thay thế lẫn nhau, đó là hành vi dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực, lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân là trẻ em và hành vi thủ đoạn khác; hành vi thứ hai, là hành vi giao cấu trái ý muốn của nạn nhân là trẻ em. Hành vi thứ nhất là cơ sở, là tiền đề để thực hiện hành vi thứ hai. Theo quan điểm này, để thực hiện được hành vi giao cấu trái với ý muốn của nạn nhân là trẻ em, thì người phạm tội nhất thiết phải thực hiện hành vi thứ nhất (bằng một trong bốn thủ đoạn nêu trên). Quan điểm thứ hai cho rằng: Hành vi khách quan của tội hiếp dâm trẻ em là hành vi giao cấu trái với ý muốn của nạn nhân là trẻ em bằng thủ đoạn dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực, lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc thủ đoạn khác.

Chúng tôi tán thành với quan điểm thứ hai. Bởi lẽ, việc xác định rõ hành vi khách quan của tội hiếp dâm trẻ em là hành vi giao cấu trái với ý muốn của nạn nhân là trẻ em đã phản ánh đúng bản chất của tội phạm này. Để thực hiện được hành vi giao cấu với nạn nhân là trẻ em, người phạm tội đã sử dụng thủ đoạn dùng vũ

lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc thủ đoạn khác. Điều này cũng có nghĩa là thủ đoạn mà người phạm tội đã sử dụng chỉ là tình tiết để khẳng định việc giao cấu đó là trái với ý muốn của nạn nhân. Vì vậy, để phản ánh đúng bản chất của hành vi khách quan của tội hiếp dâm trẻ em, trong trường hợp nạn nhân từ đủ 13 tuổi đến chưa đủ 16 tuổi, nội dung: *“...dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc thủ đoạn khác giao cấu với người từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi trái với ý muốn của họ...”* nên đổi lại là: *“...giao cấu trái với ý muốn với trẻ em từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi bằng cách dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc thủ đoạn khác...”*.

Ba là, các tình tiết định khung tăng nặng quy định tại Điều 112 BLHS.

- Về tình tiết quy định tại Khoản 2, Điều 112 BLHS.

Trước hết phải khẳng định rằng các tình tiết tăng nặng quy định tại Khoản 2, Điều 112 BLHS đã góp phần đấu tranh có hiệu quả tội phạm hiếp dâm trẻ em trong thời gian qua. Tuy nhiên, qua thực tiễn đấu tranh phòng, chống tội hiếp dâm trẻ em tại các tỉnh miền Đông Nam Bộ cho thấy, 39,1% trẻ em sau khi bị hiếp, tinh thần bị hoảng loạn trong một thời gian dài, trong đó có em phải vào điều trị dài ngày tại bệnh viện tâm thần. Điều này chứng tỏ, thiệt hại mà người phạm tội gây ra cho nạn nhân trong những trường hợp này là rất nghiêm trọng. Vì vậy, việc xử lý người có hành vi phạm tội trong những trường hợp làm nạn nhân tinh thần bị hoảng loạn nghiêm trọng phải nghiêm khắc hơn các trường hợp khác. Do vậy, nên bổ sung thêm tình tiết *“Làm nạn nhân tinh thần bị hoảng loạn nghiêm trọng”* vào tình tiết định khung tăng nặng tại Khoản 2 Điều 112 BLHS để làm cơ sở cho việc xử lý tội phạm.

- Về tình tiết quy định tại Khoản 4 Điều

112 BLHS: “Mọi trường hợp giao cấu với trẻ em dưới 13 tuổi là phạm tội hiếp dâm trẻ em và người phạm tội bị phạt tù từ 12 năm đến 20 năm, tù chung thân hoặc tử hình”. Theo tinh thần của quy định này có cả tình tiết định tội: “Mọi trường hợp giao cấu với trẻ em dưới 13 tuổi là phạm tội hiếp dâm trẻ em” và tình tiết định khung tăng nặng “Mọi trường hợp giao cấu với trẻ em dưới 13 tuổi, thì người phạm tội bị phạt tù từ 12 năm đến 20 năm, tù chung thân hoặc tử hình”.

Như đã trình bày ở phần trên, về tình tiết định tội chuyển về Khoản 1 Điều 112; còn tình tiết định khung trong trường hợp nạn nhân dưới 13 tuổi, thực tiễn cho thấy đã tách thành 2 nhóm đối tượng: nhóm đối tượng gây thiệt hại với nạn nhân từ đủ 6 tuổi đến chưa đủ 13 tuổi và nhóm đối tượng gây thiệt hại cho nạn nhân chưa đủ 6 tuổi. Theo quy định tại Thông tư liên tịch số 01/1998/TTLT/TANDTC-VKSNDTC-BNV, người phạm tội với nạn nhân càng nhỏ tuổi thì hình phạt đối với họ càng nghiêm khắc, tức là hình phạt đối với người phạm tội hiếp dâm trẻ em dưới 6 tuổi nghiêm hơn đối với nạn nhân từ đủ 6 tuổi đến chưa đủ 13 tuổi nếu các tình tiết khác là giống nhau. Như vậy, trong chỉ đạo của các cơ quan liên ngành Trung ương đã coi việc phạm tội hiếp dâm trẻ em dưới 13 tuổi có hai khung hình phạt, tương ứng với hai nhóm tuổi của nạn nhân. Vì vậy, cần phải tách thành hai tình tiết định khung tăng nặng riêng biệt tương ứng với khung hình phạt quy định tại Khoản 2 và Khoản 3 Điều 112. Tức là, phạm tội với trẻ em từ đủ 6 tuổi đến chưa đủ 13 tuổi, thì người phạm tội bị phạt tù từ 12 năm đến 20 năm (Khoản 2 Điều 112); phạm tội với trẻ em dưới 6 tuổi, thì người phạm tội bị phạt tù 20 năm, tù chung thân hoặc tử hình (Khoản 3 Điều 112).

Mặt khác, thực tiễn đấu tranh phòng, chống tội phạm tại các tỉnh miền Đông Nam Bộ cho thấy, đối với người phạm tội hiếp dâm trẻ em chưa đủ 13 tuổi có nhiều tình tiết giảm nhẹ,

Tòa án không áp dụng được khung hình phạt nhẹ hơn liền kề theo quy định tại Điều 47, BLHS (tức là, áp dụng khung hình phạt quy định tại Khoản 3, Điều 112, BLHS). Bởi vì, khung hình phạt quy định tại Khoản 3, BLHS có hình phạt tù là hai mươi năm, bằng với hình phạt tù cao nhất quy định tại Khoản 4, Điều 112. Vì vậy, nên bỏ Khoản 4, Điều 112, BLHS và đưa các nội dung quy định tại khoản này vào các khoản 1, 2 và 3 Điều 112.

Từ những nội dung trình bày trên, Điều 112, BLHS năm 1999 nên sửa đổi, bổ sung lại như sau: Khoản 1, BLHS sửa lại là: “Người nam giới hoặc nữ giới nào giao cấu với trẻ em chưa đủ 13 tuổi hoặc giao cấu trái với ý muốn với trẻ em từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi bằng cách dùng vũ lực, đe dọa dùng vũ lực hoặc lợi dụng tình trạng không thể tự vệ được của nạn nhân hoặc thủ đoạn khác, thì bị phạt tù từ bảy năm đến mười lăm năm”. Khoản 2, BLHS, giữ nguyên 6 tình tiết hiện hành và bổ sung thêm tình tiết: “Nạn nhân từ đủ sáu tuổi đến dưới mười ba tuổi” và “Làm tinh thần nạn nhân bị hoảng loạn nghiêm trọng”. Khoản 3, BLHS, giữ nguyên 7 tình tiết hiện hành, bổ sung thêm tình tiết: “Nạn nhân dưới sáu tuổi”. Chuyển khoản 5, BLHS thành khoản 4.

Việc sửa đổi, bổ sung Điều 112, BLHS năm 1999 như trên vừa có tính kế thừa vừa thể hiện rõ giới tính của chủ thể thực hành, bản chất hành vi khách quan của tội phạm và phù hợp với thực tiễn đấu tranh phòng, chống tội phạm hiếp dâm trẻ em hiện nay. Đồng thời cũng là cơ sở để áp dụng hình phạt theo quy định tại Điều 47 BLHS trong trường hợp người phạm tội hiếp dâm trẻ em có nhiều tình tiết giảm nhẹ. Thiết nghĩ, các cơ quan có thẩm quyền sớm xem xét, quyết định./.